

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ח ניסן תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות ו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד תחילת סימן שס"ט.
מוסר: חפץ חיים כלל ב' אות א' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

800 שנה אחרי: להבות משתוללות בצרפת | קיבל טרמפ לשיבה בניידת עם שוטר כושי | הבכי הקבוע באמצע אמירת שיר השירים | נסיעה פתאומית לכותל בחצות הלילה | "טעמו של הריקוד לא נשכח מאתנו גם אחרי 50 שנה" | 1619

על דא ועל הא

800 שנה אחרי: המקום בו נשרפו עשרים עגלות מלאות בספרי התלמוד - עלה בלהבות!

"ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים"

הייתה זאת תוצאה של משפט פריז, בו נאלצו חכמי היהדות בצרפת באותו הדור, ובראשם רבי יחיאל מפריז ורבי משה מקוצי, להתעמת עם חכמים נוצרים, בעקבות השתדלותו של תלמידו לשעבר של רבי יחיאל מפריז, המשומד ניקולס דונין. הוויכוח נסב סביב השאלה האם התלמוד מצווה על שנאת הגויים והנוצרים. התוצאה המתבקשת מה'הפסד' של היהודים בוויכוח הייתה שריפת התלמוד. ספרי התלמוד הובאו אל כיכר העירייה של פריז בעשרים עגלות ונשרפו שם.
כעבור 800 שנה, המקום בו נשרפו ספרי התלמוד בהמוניהם - עולה בלהבות! (ע"פ כתבה ב-JDN).
ואפשר גם להמליץ את מאורע זה את מאמר חז"ל: "כשהקב"ה נפרע מן הגויים, נפרע מאלוהיהם תחילה!"

אירוע מעניין ומעורר מחשבה התרחש בשבוע שעבר בפריז. שריפת ענק פרצה ביום שני בבית התיפלה הנוצרי 'קתדרלת נוטרדאם' בפריז. נכון למועד כתיבת שורות אלו, דווח כי הגג כולו קרס לחלוטין, והלהבות עודן משתוללות. מדובר במבנה היסטורי בן 700 שנה, עם מעל 13 מיליון מבקרים מדי שנה במקום. העשן נראה בחלקים גדולים בבירת צרפת, והלהבות מתפרצות מבעד לשני מגדלים.
ומה לנו ולאירוע זה? המאורע מחזיר אותנו למאורעות שריפת התלמוד שהתרחשו בחזית הכנסייה, בט' בתמוז, שנת ה'ד', 17 ביוני 1244. באותם מאורעות הועלו באש כ-12,000 עותקים של כתבי יד של התלמוד בכיכר 'קתדרלת נוטרדאם' בפריז והיהודים חויבו לשאת טלאי מיוחד על בגדיהם.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

הגיע שוטר כושי עם ניידת, הורה לו להיכנס והתחיל לנסוע. עמדו לגרש אותו בחזרה לאמריקה הדרומית. בדרך שאל אותו השוטר: "למה באת לארה"ב?" אמר לו: "באתי ללמוד בישיבה". לפתע עצר השוטר את הניידת, הסתובב והתחיל לנסוע לכוון ההפוך...

רבי גואל אלקרקה שליט"א, על "שלא שינו את לבושם"

נתתי את זה לכם.

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמיים. כל מאמץ קטן וכל מצוה 'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

סיפור מופלא על כוחה של התגברות אחת מול סחף, על שמירת הלבוש היהודי - מגיע אלינו מונצואלה הרחוקה. בונצואלה אין, כמעט, בחורי ישיבה, ונדיר לראות שם יהודי במראה חרדי. בחור ישיבה אחד ששהה שם, הקפיד ללכת עם כובע וחליפה ברחוב. הוא לא שינה לבושו, וקידש בכך שם שמים. יום אחד כשהלך ברחוב, פגש אותו סטודנט יהודי, ושאל אותו לפשר מראהו החריג. הבחור הסביר לו שהוא לומד בישיבה, וזהו הלבוש של יהודים בני תורה.

הסטודנט לא הכיר את המושג ישיבה, ואפילו לא ידע מהי התורה. במשך שעה וחצי דברו השניים. בחור הישיבה הסביר, שהלבוש יוצא הדופן הוא לבוש מכובד, כמו שמתאים לבן של מלך, והרי כל יהודי הוא בן של מלך מלכי המלכים. "נשיא ארצות הברית", הוא שיבר את אזנו של הסטודנט, "לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, נכון? אתה רואה אותו מופיע תמיד עם מלבוש מכובד. גם אני, כבן ישיבה, הולך עם בגדים מכובדים - עם חולצה לבנה, חליפה וכובע".

"איפה נמצאת הישיבה?", שאל הסטודנט.

"בליקווד".

לא עבר זמן רב, עד שהסטודנט החליט לנסוע לליקווד, לבדוק מקרוב את הישיבה המסקנת הזאת.

אזרח של ונצואלה שבדרום אמריקה, זקוק לויזה כדי להכנס לארצות הברית. לאותו סטודנט היתה ויזה, והוא הגיע למעבר הגבול, אבל לא שם לב שפג תקפה של הויזה שלו. השוטרים בצד האמריקני של הגבול התייחסו אליו בחומרה, כאילו רצה להכנס לארצות הברית במרמה.

הגיע שוטר כושי עם ניידת, הורה לו להכנס, והתחיל לנסוע. עמדו לגרש אותו בחזרה לאמריקה הדרומית. בדרך פנה אליו השוטר, ושאל: "למה באת לארצות הברית?" אמר לו: "באתי ללמוד בישיבה".

"מלמד שהיו ישראל מצוינים שם"

"מצוינים", כלומר: בולטים בשוני, נבדלים. כולם ראו שהם עם אחר, שאינם ככל המצרים. הלבוש שלהם היה לבוש יהודי. שואל על כך רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כידוע, בני ישראל עבדו במצרים עבודה זרה, ושקעו במ"ט שערי טומאה. הבה נתאר לעצמנו בחור עם כובע וחליפה, שעובד ר"ל עבודה זרה ומחלל שבת. מה היינו אומרים לאותו בחור ישיבה? מן הסתם היינו אומרים: "אתה מבייש את הכובע ואת החליפה! תזרוק אותם, מושחת וצבוע שכמותך! עושה את כל העברות שבעולם, והולך עם כובע וחליפה?!".

בני ישראל חטאו בעברות חמורות, ובכל זאת התורה אומרת, בזכות שלא שינו לבושם, נגאלו.

מדוע אין התורה מכנה אותם 'צבועים'?

מדוע יש מעלה בשמירה על הלבוש, על אף החטאים החמורים?

יש כאן יסוד חשוב: התגברות!

בעת שרבים נסחפים אחר היצר, ומנסים להידמות לגויים - אם אדם מנסה להלחם נגד הסחף, אפילו בפרט אחד קטן, יש לו זכות גדולה.

גם להתגברות אחת יש חשיבות עצומה, והיא עשויה להביא גאולה.

עצם מהותו של חג הפסח היא - התגברות. התגברות על היצר ועל התאוות. אתה לא יכול לאכול מה שאתה רוצה, וגם לא בקצב שאתה רוצה... את ה'כזית' צריך, הרי, לאכול בתוך פרק זמן מוגבל. עד שאתה מתחיל לאכול, מזרזים אותך: "נו נו... שלא יעבור הזמן".

זהו חלק מעבודת ליל הסדר - שבירת התאוות.

בתנא דבי אליהו מובא, שאחת המעלות של הקב"ה היא, שהוא "שמח בחלקו".

אנחנו יכולים להבין מהו אדם ששמח בחלקו - יש לו דירה קטנה, באזור לא מוצלח, והוא שמח ומודה על מה שיש לו. אבל הקב"ה, שכל העולם שלו - מהו "חלקו" שהוא שמח בו?

כידוע, "הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים". הקב"ה השאיר לאדם בחירה. יראת שמיים, עבודת המידות ועמידה בניסיונות - נתונים בידי היהודי. הקב"ה אומר, כביכול: זה לא שלי, זה שלכם.

שבתיק היה סכום כסף גדול מאד.
"אין צורך להודות לי", אמר השוטר. "רק עשיתי את העבודה שלי".
"הצלת אותי", אמר החסיד, "ואני רוצה להכיר לך טובה. לא רק בדיבורים"
מכיון שכך סיפר לו השוטר: "אשתי בכלל אלפיים דולר שחסרים לי"
מיד הוציא את הכסף, ונתן לו.
שאל השוטר: "איך אחזיר לך טובה על שהצלת את אשתי?"
אמר לו: "אתה לא צריך להחזיר טובה, שהרי כבר עשית לי טובה גדולה. עם זאת, אני מבקש ממך, שאם תראה פעם יהודי בצרה - תעזור לו".
"ואיך אדע למי צריך לעזור?"
"אם תראה יהודי שרוצה ללכת לישיבה, תעזור לו".
סיים השוטר, ואמר לסטודנט: "כבר עשר שנים אני מחפש יהודי, שיגיד לי שהוא מחפש ישיבה, ואתה הראשון שאמרת לי. אני כבר עשר שנים רוצה להחזיר טובה למי שעזר לי, ובגלל זה אני ממש שמח לעזור לך להגיע לישיבה!".
הסטודנט כמעט לא האמין למשמע אזניו. הרצון שלו להגיע לישיבה ולעמוד על טיבה, התחזק פי כמה וכמה. הוא נסע לליקווד 'לבדוק את הענין', ונשאר שם. היום הוא אברך בירושלים, יש לו ב"ה אשה וילדים שהולכים בדרך התורה.
וממה התחיל הכל?
מהלבוש של בן הישיבה, שהלך עם כובע וחליפה בונצואלה.
"שהיו מצוינים שם..."

(רבי גואל אלקריץ, מתוך הגדה של פסח 'דורש טוב')

"באת לישיבה??", משהו בלתי ברור השתנה, פתאום. עצר השוטר את הניידת לרגע, ואחר כך התחיל לנסוע לכיוון ההפוך.
"היי, לאן אתה לוקח אותי?", הסטודנט נבהל
פניו של השוטר הכושי משדרות אהדה. למרבה ההפתעה, הוא אומר: "אני לוקח אותך לעורך דין אחד מסוים. תשלם לו אלף דולר, והוא יוכל לארגן לך ויזה באופן מיידי, במקום".
עלה הסטודנט לעורך הדין, שילם לו, וקיבל ויזה. השוטר בינתיים חיכה לו למטה בניידת.
"בוא חביבי", אמר השוטר, "אני עכשיו מונית ספיישל בשבילך, אני אסיע אותך בניידת עד תחנת הרכבת. אביא אותך לרכבת שתקח אותך לליקווד".
הסטודנט היה מלא הכרת הטוב, אבל גם מבולבל מאד. "אני מודה לך מאד על כל העזרה, אבל אפשר לשאול משהו? מה קרה שהחלטת, פתאום, לא לגרש אותי, ועוד לעזור לי כל כך הרבה?"
"תשמע סיפור, אבל סיפור חזק", אמר השוטר. הוא סיפר על תיק ש'תפרו' לאשתו. העלילו עליה עלילה, וחייבו אותה לשלם אלפיים דולר. מאחר שלא היה באפשרותם לשלם את הסכום הזה, הכניסו אותה לכלא.
זמן מה אחר כך, הלך אותו שוטר ברחוב, וראה חסיד סטאמאר יוצא מחנות עם תיק. פתאום הגיח בסערה ביריון, ומול עיניו של השוטר, התנפל על החסיד וחטף ממנו את התיק. החסיד התחיל לצעוק, ולרדוף אחרי השודד, אבל השודד היה הרבה יותר מהיר ממנו. לא היה לו סיכוי מולו. השוטר, לעומת זאת, היה בכושר טוב. הוא רדף אחרי השודד, תפס אותו, השכיב אותו על המדרכה והזמין ניידת. הוא החזיר את התיק לחסיד.
החסיד היה נרגש. הוא הודה לשוטר במילים חמות, וסיפר לו

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שיפורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כשהיה הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל מגיע לפסוק "הנך יפה רעייתי הנך יפה עינייך יונים", היה פורץ בבכי. פעם שאלו הגה"צ רבי אריה לויין זצ"ל לפשר התרגשותו הרבה בפסוק זה

מה בין סגולת ישראל לסגולת היונה?

עם הרבה התרגשות ושמחה. וכאשר נפרד הגאון רבי חיים ברלין מהאב, ביקש ממנו שביום השלישי למילה יבוא לעדכן אותו על שלום הילד. כאשר בא האב אל הרב ביום השלישי, גילה לו הרב את כוונתו בהזמנה זו: "מעניין אותי לדעת" - שאל הרב את האב - "מה הניע אותך לעשות את הברית הזו? הלא חי אתה חיים של גוי! מה גרם לך למסור את נפשך כל כך על קיום המצווה הזו?" ואז החלו עיניו של האב לזלוג דמעות כנחל, וכה סיפר בדמעה: "יודע אני שהתרחקתי יותר מדי ממקור מחצבתי, אני במצבי כבר איני יודע אם אוכל עוד לשוב אי פעם בתשובה שלמה, אך" - המשיך האב בדמעות - "מצבו של בני יהיה עוד יותר גרוע משלי, כי אני לפחות גדלתי בצעירותי בבית הורי כיהודי לכל דבר, בני כבר לא יכיר שום סממן יהודי, הוא גדל בביתי כמו גוי לכל דבר וענין, אינני רוצה לחסום בפניו את האפשרות לשוב למקור מחצבתו, ולפיכך התאמצתי בכל כוחי למול את בני כדי שידע לכל הפחות שהוא יהודי, ובכך תהיה פתוחה לפניו הדרך חזרה אל היהדות".

הסביר רבי חיים ברלין לרבי אריה לויין, כי המאורע המרגש הזה מפרש לו מאמר חז"ל על הפסוק "הנך יפה רעייתי הנך יפה עינייך יונים" - "הנך יפה לפני החטא והנך יפה לאחר החטא", ולכאורה קשה, בשלמא היופי שלפני החטא מובן, אך מה הוא היופי שיש לאחר החטא? אולם עתה - הסביר רבי חיים - התבהרו לי דברי המדרש, שהרי אחת מסגולותיה הטבעיות של היונה היא שאיננה מתרחקת מהקן שלה, אלא אם כן היא תדע את הדרך חזרה. תמיד במעופה היא תביט לאחור כדי לוודא שעדיין לא התרחקה מרחק רב מדי, ותכיר את הדרך חזרה. וא"כ זוהי כוונת המדרש: "הנך יפה לאחר החטא", משום ש"עינייך יונים". סגולת ישראל היא כסגולת היונה, גם כשישראל מתרחקים מרחק כה רב, עד כדי שחיים כגויים, מ"מ אינם מתרחקים מרחק כזה שלא ידעו את הדרך חזרה. וזהו היופי של ישראל לאחר החטא, לעולם הם ישמרו קשר עין למקור מחצבתם.

(ע"פ גיליון 'זה השער')

הגאון רבי חיים ברלין, בנו של הנצי"ב מוואלוז'ין ורבה של מוסקבה, התגורר בערוב ימיו בירושלים, ורגיל היה לקרוא בתורה מדי שבת בשבתו בנעימה מיוחדת. בחג הפסח כאשר היו קוראים את מגילת שיר השירים, היו רבים מבני העיר נוהרים לבית מדרשו כדי לשמוע את קריאת המגילה מפיו בלהט אש קודש ובהשתפכות הנפש, וכשהיה מגיע לפסוק: "הנך יפה רעייתי הנך יפה עינייך יונים" היה פורץ בבכי בדמעות שלישי. הגה"צ רבי אריה לויין זצ"ל שהיה תלמידו, שאלו לפשר ההתרגשות הרבה בפסוק זה, ושמע מפיו את הסיפור דלהלן.

יום אחד פנה אליו יהודי נסער. "סוד כמוס לי אליך, כבוד הרב!", אמר בהתרגשות. "שב בבקשה ידיד, הירגע מעט וספר לי במה אוכל לעזור לך", ניסה הרב לעודדו. "נולד לי בן במזל טוב, ורוצה אני להזמין את כבוד הרב למול את בני" - ענה היהודי הנרגש. "מזל טוב", ברכו הרב, "אך מה סוד יש בדבר? והלא בשורה משמחת היא?"

"אספר לכבוד הרב" - ענה היהודי - "יהודי אני, אך אני גר בסביבה שכולה גויים, כל חברי וידידי הם גויים, ולפרנסתי אני עוסק במכירת צורכי דת נוצריים. אם אעשה ברית בקול רעש גדול וייוודע שאני יהודי, אאבד באחת את כל פרנסתי, ומי יודע אם גם לא יהיה חשש לחיי, שהרי רימיתי את כל ידידי כל החיים. ע"כ רצוני לבקש מהרב עצה, איך נעשה את הברית בצורה השקטה ביותר, בלא שאיש ידע מהענין".

התרגש הרב לשמע בקשת היהודי והציע לו: "אבוא אל ביתך בהסתר ואמול את התינוק, ואתה תהיה הסנדק, תחזיק את התינוק בשעת הברית". אך האב ענה לרב: "יש לי לב חלש, ולא אעמוד בזה לראות את מילת בני". טיכס הרב עצה: "ביום השמיני ללידה, תדאג שלא תהיה בביתך אף משרתת גויה, הזמן ליום הזה את הרופא היהודי המקומי, שגם הגויים משתמשים בשירותיו. לשכנים תספר שהילד אינו חש בטוב והוא זקוק לרופא, הרופא היהודי יהיה הסנדק ואני אהיה המוהל, וכך גם נרוויח שהרופא יטפל בילד בימים שאחר הברית, והכל על מקומו יבוא בשלום". ברוך ה' הברית התקיימה כמתוכנן בלא מנין ובלא ציבור, אך

לפעמים הילדים רצו ללמוד אתו רק בשביל הריקוד המתוק הזה. כי בסופו של לימוד, אחרי שהגמרא מובנת כראוי ומתוקה כראוי, טעמו של הריקוד היה כצפיחית בדבש...

מסכת 'והגדת לבנג' של הגר"צ פלמן זצ"ל

"סוד ההצלחה של אחי ר' בן ציון, בחינוך הילדים, בגלל התפילות שלו עליהם תמיד" - התבטאה אחותו הרבנית שתחי'.

הריקוד היומי

ר' בן ציון למד מידי יום, עם כל ילדיו, מהקטן ועד הגדול. הקריטריון לבדיקת רמת ההבנה והידיעה שלהם, הייתה ההנאה והשמחה. מבחינתו, אם לא הבחין שהילד נהנה מהגמרא, הדקלום של החומר לא היה נחשב בעיניו לכלום. כי אם ילד מבין ברור במאת האחוזים - את השאלה והתשובה של הגמרא, את הרש"י ושאלת התוספות, הוא נהנה בהכרח! ואם אינו נהנה, אות היא שההבנה שלו מעורפלת במשהו. רק ברגע שראה על פניו של הילד חיוך או הנאה, אמר לו: "עכשיו אני רואה שאתה יודע!", ואז סיימו את הלימוד מתוך שמחה - שעלתה על גדותיה.

מאי משמע? מאות פעמים ראו קירות הבית את הריקוד היומי עם הילד. בסיום הלימוד עם כל ילד מבני הבית, אבא נעמד ויצא איתו במחול וריקוד סיבובי, יד ביד. לפעמים הניח שתי ידיים על כתפו מאחור כמו רכבת, או לצדו יד על כתף. לפעמים הילדים רצו ללמוד עמו רק בשביל הריקוד המתוק הזה. כי בסופו של לימוד, אחרי שהגמרא מובנת כראוי ומתוקה כראוי, טעמו של הריקוד הליפתי היה כצפיחית בדבש. ריקוד של מצוה.

סיפר אחד מילדיו: "אבא למד עם כולם, בכל יום ויום. מהבן שלמד באותה תקופה כבר בישיבה גדולה ועד הבן שעדיין היה בחיידר בכיתות הנמוכות. הראשון הגיע לאבא לישיבת פוניבז' ללמוד מיד אחרי תפלת שחרית. השני בא ללמוד בבוקר משמונה וחצי עד תשע, ועוד שלשה בנים למדו בצהריים, ועם שאר הבנים למד אחרי תפלת מעריב. הקטנים, שלמדו עם אבא בבית, הרוויחו גם את הריקוד..."

כידוע. שריקודים אמיתיים, לא נובעים מהרגלים, אלא ממקור פנימי במוח או בלב. ולכן, גם אחרי מאות ריקודים, השמחה עם אבא הייתה כמו חדשה, מתוקה ומעוררת. וזה היה ריקוד שהם זוכרים אותו ומתגעגעים אליו חמישים שנה אחר כך. שמחה שבשמחה. ומחול שבמחול.

(קטעים מתוך הספר המיוחד "ללא שם" מאורחותיו של הגר"צ פלמן זצ"ל)

השעה, לאחר חצות לילה. ר' בן ציון מתקשר לאחיו ר' ישראל: "עשה נא עמי חסד, נעלה כעת לכותל המערבי". תמה ר' ישראל: "אחי היקר ר' בן ציון, מה קרה לך? עכשיו באמצע הלילה לנסוע לירושלים?!"

"כן, עכשיו. אני זקוק לנסיעה לכותל. תעשה עמי חסד, קח אותי למקום שלא זזה ממנו שכינה".

ר' ישראל בעל לב זהב, הסכים בשמחה (הוא סייע לו בנסיעותיו יום יום). הם יצאו. ר' בן ציון היה מכונס בתוך עצמו, אולי מהרהר בלימוד. הרכב שעט בנסיעה בכביש גהה ונכנס לכביש 1, ואז הרשה לעצמו ר' ישראל לשאול בלחישה: "בן ציון, האם קרה משהו?"

ר' בן ציון התנער ממשחבותיו, יישר את גבו והשיב לו: "לפני כשעה שמעתי על אחד הילדים, שיש לו ירידה בלימודים. לכן הרגשתי שאני חייב לנסוע לכותל, כדי להתפלל עליו". והרכב המשיך בדרכו.

הם נכנסו לירושלים. "הגענו למקום שלא זזה ממנו שכינה, בשתיים ורבע לאחר חצות לילה. בשעה חמש לפני עלות השחר, עדיין עמד ר' בן ציון בתפילתו ליד אבני הכותל. התפלל להקב"ה ובכה כמו ילד קטן" - סיפר ר' ישראל. "כאשר סיים את תחנוניו לפני בוראו, אמרתי כהצעה: אולי נמתין כבר ונתפלל כאן שחרית כוותיקין, ואחר כך נשוב לבני ברק?". הוא לא הסכים. ירדנו בדרכנו בחזרה לבני ברק."

למחרת, ר' בן ציון המשיך את סדר יומו כרגיל, כאילו ישן כל הלילה. רבע שעה לפני תחילת הסדר (בשעה 8:45) צלצל הטלפון בביתו של ר' ישראל כמידי בוקר: "האם תוכל להגיע כעת?" - התעניין ר' בן ציון, ושאל את אחיו האם יוכל כהרגלו מדי בוקר, לקחת אותו ברכב לכולל. אחרי הצהרים שוב יצא לכולל בשעה הרגילה, לצדו של אחיו ר' ישראל.

זו לא הייתה הפעם היחידה שנסע לפתע לכותל המערבי. היו מקרים נוספים, לא צפויים, שבערוב יום או בבוקרו של יום, התרומם ועלה לירושלים. "אין לי קביעות לנסוע לכותל, אלא שאם מתעוררת בעייה בחינוך לאחד מיוצאי חלציי, אני עולה לשפוך שיח" - אמר.

מי היה ה'תהילים זאגער' במחנה העבודה 'שאונברג' בשווייץ? מה לימד הפרש המשטרתי את הגר"א גניחובסקי זצ"ל? ואיך קופת החיסכון שלכם עלולה להפריע לכם להתעשר?

עורך גיליון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן עם טעימות קצרות מגיליון 'שביעי של פסח - אחרי מות'

כיצד 200 רובל בקופת החיסכון, הם אלו שהפריעו ליהודי להפוך לעשיר? מה עשה רבי נחום מהורודנא רבע שעה לפני שהיה צריך להחזיר הלוואה גדולה, ובכיסו עדיין אין מאומה? מדוע סירב הש"ך להצעת חמיו, להתפרנס על שולחנו כל ימיו, ובלבד שייסע שבועיים בשנה בלבד לסחור ביריד? - על כל זאת בגיליון המרתק, שיפץ מחר, יום רביעי אי"ה.

ועוד בגיליון: הנידון למוות שניצל מעמוד התליה בזכות בקבוק יין שהתנפץ על המדרגות, ואיך זה קשור לטביעת המצרים בים סוף? שיחתו המרתקת של הגר"א גניחובסקי זצ"ל עם נהג המונית שהיה בעברו פרש במשטרת ישראל. ומעשה מופלא שהתרחש לפני שנים מספר, המלמדנו על כוחה העצום של אהבת חברים לפעול ישועות - כאשר יהודי שקיבל על עצמו לדאוג לכלכלת חברו מהחל ועד כלה - הצילו ממוות לחיים ממש! וכמובן, מבחר דרשות, רעיונות ועובדות נפלאות על חג הפסח, ספירת העומר והלכותיה, ועוד ועוד.

אם השתפתם פעם ב'חבורה' לאפיית מצות, אתם מכירים בוודאי את התפקיד המיוחד - ה'תהילים זאגער', המוטל בדרך כלל על יהודי שכל שיגו ושיחו בתורה ובתפילה, ואינו מסוגל לעבודות אחרות, וממנו מבקשים פשוט לשבת בצד ולומר תהילים להצלחת המצות... זה בדיוק מה שאירע עם מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בהיותו במחנה העבודה 'שאונברג' בשווייץ בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשעה ששאר העובדים הועסקו בסלילת כביש באורך שלושה קילומטרים, עד מהרה ראה מנהל העבודה כי ה'עובד' (תרתי משמע) המיוחד שלפניו לא יצלח לכולם... "אתה תשב בצד עם הספרים שלך", הורה לו... וכך זכה רבינו לעסוק בתורה גם לאורך כל תקופה קשה זו. וזו רק אנדקוטה אחת מהיריעה הארוכה והמרתקת המתפרסמת בגיליונו השבוע - 'לקראת שביעי של פסח ושבת אסרו חג' - המגוללת את פלאי ההשגחה שסובבה את רבינו בשנות הזעם, והובילה ליציאתנו מבעוד מועד מליטא לשווייץ, והעמידתו לפליטה גדולה.

הדף היומי בהלכה

האם בזמננו יש תוקף ל'עירוב חצרות' כשחלק מהפת נאכל?

אם כן נותר משהו מכל פת ופת. ויש אומרים שבזמננו, שנוהגים לעשות עירוב חצרות ו'שיתוף מבואות' כאחד - אם לא נותר בפת העירוב כשיעור הנדרש לעירוב, אין לו תוקף לשבתות הבאות; ויש חולקים, ובשעת הדחק יש להקל. ויש לצרף טעם נוסף שלא לסמוך לכתחילה על עירוב שנפחת משיעורו - שמא יתווספו דיירים חדשים במהלך התקופה שבה סומכים על העירוב, וישכחו להוסיף עבורם פת להשלמת השיעור (ראה שו"ע שסו, ט).

[שו"ע שסח, ד-ה, משנ"ב יג, יד, טו, טז, יח, יט, וביה"ל ד"ה אף; ביאורים ומוספים דרשו, 14-15]

כפי שלמדנו, אם נאכל חלק מפת 'עירוב החצרות' לפני כניסת השבת, או שהתקלקל, כגון שהתעפש או שהתליע, ואינו ראוי מאכילה; באופן שלא נותר בפת כשיעור הנדרש לעירוב חצרות (ראה להלן) - העירוב אינו חל.

ואם אירע כן לאחר כניסת השבת - אפילו אם כלתה פת העירוב לחלוטין, העירוב חל לשבת זו; ואם נותר משהו מהפת (ויש אומרים: כזית) - תוקף העירוב נמשך גם לשבתות הבאות, כיון שאין השיעור של פת העירוב אמור אלא בנוגע לשעת תחולתו. ואם לא זיכו את פת העירוב לכולם, אלא כל אחד מדיירי החצר נתן פת לעירוב, והניחו הכל במקום אחד - אין לעירוב תוקף אלא

מה הקשר בין סעודות השבת ל'עירוב חצרות'?

אומרים שעדיף לערב בכל ערב שבת, כי פעמים רבות אף המצה מתקלקלת.

ולפיכך, רצוי לקיים את שניהם; אך באופן זה אין לברך על העירוב שעושים בכל ערב שבת, שהרי יתכן שהמצה של העירוב השנתי עדיין קיימת.

וכאשר מערבים בכל ערב שבת, הואיל ונעשתה בה מצוה אחת, רצוי לקיים בה מצוה נוספת, ולאוכלה בסעודת שחרית של שבת; ויש אומרים שישתמשו בה ללחם משנה בערבית ובשחרית, ויאכלוה בסעודה שלישית.

[שו"ע שסח, ה, ומשנ"ב כא-כב; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

מימות הראשונים נהגו לעשות 'עירוב חצרות' ו'שיתוף מבואות' באמצעות מצה, ולא באמצעות פת חמץ; וטעם הדבר, משום שנהגו לעשות עירוב פעם אחת לכל השנה, ואילו היו עושים אותו בפת חמץ, יש לחשוש שתתעפש או תתקלקל, והעירוב יתבטל בלא שהדבר יודע; ולעומת זאת, המצה, משתמרת לאורך זמן. וטעם נוסף למנהג זה - שחששו שישכחו לבער את פת החמץ של העירוב בערב פסח.

ולדעת הרמ"א, אכן עדיף לערב פעם אחת לכל השנה במצה, מאשר לערב בכל ערב שבת מחדש; מחשש שיארע וישכחו לערב בערב שבת, ויטלטלו חפצים מהבית לחצר ללא עירוב. אולם, יש

מהי כמות הפת הנדרשת לעירוב חצרות?

לדעת הסובר כן, כנ"ל), ויותר - הכמות היא שמונה עשרה גרוגרות, שהיא השיעור הגדול ביותר הנדרש לעירוב חצרות ולשיתוף מבואות; כלומר, שכמות זו היא כשיעור שתי סעודות, שהוא שיעור 'חשוב', משום שהוא מספיק לשתי הסעודות העיקריות של שבת, בערבית ובשחרית; ודי בה אף לחצר שיש בה אלף בתים. וכמות זו, היא כנפח של שש ביצים בקליפתן (-345.6 597.6 סמ"ק, לשיטות השונות), ויש אומרים כשמונה ביצים (460.8-796.8 סמ"ק); ולכתחילה ראוי להחמיר.

[שו"ע שסח, ג, משנ"ב י-יב, ושעה"צ יא; ביאורים ומוספים דרשו, 6, 8, 11 ו-13; וראה שם 7, ועירובין פ, ב]

כמות הפת הנדרשת לעירוב חצרות, או לשיתוף מבואות, היא כדלהלן: לחצר שיש בה שבעה עשר בתים או פחות - הכמות הנדרשת היא 'גרוגרת' (ראה מידות בסמ"ק להלן) לכל בית; וכן למבוי שיש בו שבע עשרה חצרות או פחות - גרוגרת לכל חצר. (ויש שכתב שהדבר אינו תלוי במספר הבתים והחצרות, אלא במספר הדיירים ובני ביתם, דהיינו שלשבע עשרה נפשות נדרשת גרוגרת לנפש). וכמות זו, קבעו חכמים על פי שיעור לחיוב חטאת במלאכת 'הוצאה' - שהוא בהוצאת כמות של גרוגרת, ולשמונה עשר בתים, או שמונה עשרה חצרות, (או נפשות,

* חצר שעשו בה עירוב חצרות, ולאחר כניסת השבת נאכלה פת העירוב - תוקף העירוב נמשך הן בשבת זו, והן בשבתות הבאות. ואם אירע כן לפני כניסת השבת - העירוב בטל. ואם כל בתי החצר פתוחים לחצר זו בלבד - יכול אחד הדיירים לחדש את העירוב על דעת עצמו, ללא ידיעת שאר הדיירים; ואף רשאי הוא ליטול פת משלהם עבור העירוב, ללא ידיעתם. אולם, אם חלק מבתי החצר פתוחים גם לחצר נוספת - והוא חפץ לשנות בעירוב השני את מין הפת - אינו רשאי ליטול פת משלהם ללא ידיעתם.

אתמול
למדנו

מבנה שגובהו הפנימי פחות מעשרה טפחים - האם נחשב לרשות היחיד?

ככרמלית, ואסרו לטלטל בתוכו לטווח של יותר מארבע אמות, או להוציא ממנו לרשות היחיד הסמוכה אליו. ואם חפר בקרקע הבית שטח של ארבעה על ארבעה טפחים, בעומק כזה שמקרקעית החפירה ועד לתקרת הבית ישנו גובה עשרה טפחים, נחשב כל הבית לרשות היחיד.

[שו"ע שמה, טו, משנ"ב נט-סב, שעה"צ סד, וביה"ל ד"ה תוכו; וראה שעה"צ סה; ביאורים ומוספים דרשו, 45, וראה עוד שם]

מבנה שגובהו מבחוץ עשרה טפחים, כולל עובי התקרה, כך שמבפנים גובהו פחות מעשרה, ויש בשטחו הפנימי ארבעה על ארבעה טפחים - נחשב חללו לכרמלית, ולא לרשות היחיד, משום שאין המחיצות גבוהות עשרה טפחים.

ויש אומרים שדין זה הוא מדאורייתא; אך יש אומרים שיתכן כי מדאורייתא מבנה זה הוא רשות היחיד, ורק מדרבנן החשיבוהו

הלוח היומי

י"ח בניסן | רבי מאיר ב"ר טודרוס הלוי אבולעפיה זצ"ל, בעל יד רמה, שו"ת הרמ"ה, ספר האגרות ועוד

יארצייט:

ד': רבי מאיר ב"ר טודרוס הלוי אבולעפיה זצ"ל, בעל יד רמה, שו"ת הרמ"ה, ספר האגרות ועוד.
תרס"ג: רבי ששון ב"ר משה פרסיידו זצ"ל, ר"י בית א-ל ובעל שמן ששון ופתח עיניים.
תשכ"ג: רבי שמואל יוסף ב"ר יהודה צבי רבינוב זצ"ל, מלונדון, בעל דברי שיר.
תשנ"ו: רבי שמואל ב"ר גד טרוביץ זצ"ל, ר"י כנסת מאיר ראשל"צ, בעל מעדני שמואל.

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/2

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר"י **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

רכילות על גבי רכילות

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הוא מגלה לבר קפרא שבנו סיפר לו את מה שאמר אודותיו. אחת התשובות המובאות ב'ביאורים ומוספים' על שאלה זו היא, שכיון שרבי עשה זאת לתועלת, כדי להוכיח את בר קפרא, לכן צריך היה בנו לסבול את הקפדתו של בר קפרא, למען המטרה החשובה של התועלת.

מתירוץ זה עולה נפקא מינה למעשה, לגבי נידון שמוכא ב'ביאורים ומוספים' שם: הורים הזמינו שמרטפית לשמור על תינוקם, ולאחר מכן סיפר להם השכן כי היא השאירה את התינוק לבד בבית והלכה למשך שעה. דעת הגרש"ז אויערבאך, שמותר להורים להוכיח את השמרטפית, גם אם על ידי כך היא תדע איזה שכן סיפר להם זאת [-ונמצא שההורים מספרים רכילות על אותו שכן], וזאת משום שיותר יש לחוש לשלומו של התינוק.

וכאמור, כך גם עולה מאותה תשובה שהבאנו מקודם על קושיית האחרונים מהגמרא, שבמקרה דנן ראוי לשכן לסבול את הרכילות שיספרו עליו ההורים, כיוון שהדבר הוא לתועלת, למען שלומו של התינוק - או תינוקות אחרים שאותה שמרטפית תשמור עליהם בעתיד.

לוי אומר לשמעון: "כך וכך דיבר עליך ראובן באוזניי". בא שמעון לראובן בטרונאי ואומר לו - "מדוע דיברת עלי כך בפני לוי?" ומוסיף בצדקנות: "והרי זו ממש רכילות?"... אך מה שמעון לא שם לב הוא, שבאותו רגע גם הוא עצמו נכשל ברכילות! שהרי הוא מספר לראובן שלוי ריכל עליו וסיפר לו את מה שהוא אמר אודותיו.

דין זה מופיע בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ג סעיף ב), וה'חפץ חיים' ממשיך וכותב: "ואפילו אם לא יאמר לו בפירוש את שם לוי, ויאמר לו סתם: 'שמעתי שדיברת עלי כך וכך', אם על ידי זה ממילא יבין ראובן מי היה המגלה לו, אסור". ומוסיף עוד: "ובעוונותינו הרבה אנשים נכשלים בזה".

ב'ביאורים ומוספים' של דרשו, מביאים על הלכה זו את קושיית האחרונים מהמסופר בגמרא (מועד קטן טז). שרבי שמעון ברבי סיפר לאביו - רבי, שבר קפרא אמר לו לגבי קושיא מסוימת שלא מסתבר שתהיה לרבי תשובה עליה; ובעקבות זאת, כשהזדמן בר קפרא אצל רבי אמר לו רבי שאינו רוצה לראותו. ולכאורה, לפי המבואר כאן היה אסור לרבי לעשות כן, שהרי בכך

ב' לעומר

פעם הגיע הגה"ק רבי מאיר אבוחצירה, בליל הסדר לביתו ומצא שולחן ערוך כשכל בני המשפחה מוכנים להתחיל את הסדר, ולפתע אחת מהילדות הקטנות החלה לבכות, נכנס הרב לחדר להרגיעה, אולם היא מיאנה להרגע, שהה הרב עמה למעלה משעה עד שנרגעה לחלוטין, ורק אז נכנס להתחיל בעריכת הסדר.

(קונטרס תורת אמך - עמ יא)

נשתדל לכבד אף את הילדים הקטנים ונתייחס אליהם בהערכה ובכבוד ונזכור שבכל אחד יש חלק אלוק ממעל